

deres Samvittighed. Mange Mennesker tænker saaledes: Vi har jo Loven, det er nødvendigt at gennemføre den, vi kan ikke se bort fra den, og de Mennesker, som sætter sig op imod Loven, maa vi tvinge og straffe, men, fjører de til, hvis vi kunde finde Udveje derfra, vilde det være i høj Grad tilfredsstillende, thi det er med de pinligste Følelser, vi gennemtvinger en saadan Anvendelse af Loven, det er med den største og den dybeste Uvillie, at vi øver, hvad man kan kalde Samvittigheds-tvang overfor Medborgere. Det er denne Følelse, som har besjælet den Henvendelse fra henvend 500 Præster med 5 Bisper imellem, som det ærede Medlem ogsaa næv-nede. Jeg for min Del føler mig overbevist om, at hvis denne Sag blev forelagt til Afgørelse, saa at man kunde faa Klarhed over, hvorledes den store Mængde af Befolkningen stiller sig, vilde det vise sig, at Lovforslaget har en overvældende Sympati ikke blot indenfor det radikale Venstre og Socialdemokratiet, men ogsaa indenfor det Parti, som det ærede Medlem fra Assens er Ordfører for. Hvis det ærede Medlem, der ellers har saa megen Føling med Stemningen ude i Befolkningen, vilde gøre et Forsøg paa at mærke Stemningen i denne Sag mellem det ærede Medlems egne Meningsfæller, skulde han se, hvilken Sympati der er for den Løsning; her er budt, og jeg føler mig overbevist om, at ogsaa en stor Del af det konservative Folkeparti har Sympati derfor. Dermed skal ikke være sagt, at jeg paa nogen Maade sætter mig fast netop i den Form, her er foreslaaet, jeg har sagt i Udvalget, at jeg var rede til Forhandling om et hvilket som helst Forslag, der bød en praktisk mulig Ordning, og det vil jeg vedblivende være. Efter de forudgaaende Forhandlinger indenfor det samlede Ministerium mente jeg at have Ret og Grund til at haabe, at det let vilde lykkes at komme til en Forstaaelse om denne Sag her i Tinget. At det ikke er lykkedes, kan jeg kun beklage, men jeg maa udtale Haabet om, at det vil lykkes at naa en Forstaaelse i det andet Ting med det Flertal, der tilhører de samme Partier, hvis Udvalgsmedlemmer det ikke har været muligt at komme til Forstaaelse med i dette Ting. Jeg for min Del — og jeg ved, at Indenrigsministeren er fuldstændig enig med mig — skal bidrage, hvad jeg formaar, til at hidføre en fredelig Løsning af dette Spørgsmaal, og hverken Indenrigsministeren eller jeg skal stille os uvillige overfor noget Forslag, der

maatte vise Vej frem til en praktisk Løsning.

Ordføreren (Niels Petersen): Den højtærede Forsvarsminister har saa udførligt gennemgaaet og imødegaaet Mindretallets Ændringsforslag og dets Argumentation, at der ikke for mig er Anledning til at komme nærmere ind derpaa, men jeg skylder det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) Svar paa nogle Bemærkninger, som han direkte henvendte til mig som Ordfører. Det ærede Medlem udtalte angaaende Adressen fra de 472 Præster, at han havde haft Lejlighed til at tale med nogle af dem, og han havde faaet det Indtryk gennem deres Udtalelser, at det ikke var det foreliggende Lovforslag, de gav deres Tilslutning, men kun Princippet deri. Hvis det var Princippet om civilt Arbejde udenfor Militæretaten, vilde det jo allerede være en meget vigtig og meget væsentlig Erkendelse fra de paagældende gejstliges Side. Men det, der foreligger, er netop en direkte Tilslutning til det foreliggende Lovforslag. Med den højtærede Formands Tilladelse skal jeg tillade mig at oplæse Adressens Ordlyd, det drejer sig kun om nogle faa Linier: „Det af Forsvarsministeren fremsatte Forslag, hvorved der tilstaaes værnepligtige, som anser Militærtjeneste for uførenelig med deres Samvittighed, Tilladelse til i Stedet at udføre civilt Statsarbejde, kan undertegnede give sin Tilslutning“. Det forekommer mig, at disse Ord ikke efterlader nogen som helst Tvivl. Den, der har undertegnet Adressen og sagt, at han giver dette Lovforslag sin Tilslutning, kan aabenbart ikke mene, at det er et helt andet Lovforslag, han har tænkt paa, eller blot et rent almindeligt Princip.

Det ærede Medlem udtalte derefter, at jeg skulde have sagt noget om, at man herhjemme burde oprette Vaabenfabrikker, hvor Militærnægterne kunde finde Beskæftigelse. Jeg ved ikke, hvordan det ærede Medlem kunde faa det ud af mine Udtalelser (Klaus Berntsen: Det ærede Medlem henviste til England). Ja, jeg henviste til England, og ogsaa til Frankrig og Tyskland og de krigsførende Magter i det hele, og sagde, at det viste sig rundt omkring, at det ikke blot var ved Fronten og i Ammunitionsværkstederne, at Folk virkede til Fædrelandets Forsvar, og jeg nævnedes, hvis jeg ikke tager meget fejl, netop, at det i det hele gælder om at fremme de Erhverv, hvorved Samfundet oprethol-